

На Московському конкурсі юних піаністів імені Шопена в різні роки неодноразово перемогу здобували китайські музиканти Ді І Тан, Цзя-І Сун, Чанг Хаочен, Цзя-Янь Сун, Ван Йіцзя, Лю Ян та ін. У репертуарі провідних китайських піаністів різних поколінь — Лю Шикуня, Лан Лана, Ван Юйцзя, Ньюю (Чжан Шенляна), Хуан Чуфан та ін., які не брали участь саме в шопенівських конкурсах, твори цього митця посідають також вагоме місце.

Ф. Шопена охоче виконують молоді малайзійські піаністи Брайан Тінг, Тенгку Ахмад Ірфан, а також відома в США і на своїй батьківщині піаністка і педагог з Філіппін Марія Ровена Аріетта.

Наведені факти переконливо підтверджують тезу про чільне значення творчості Ф. Шопена в яскравих творчих досягненнях багатьох піаністів зі Східної та Південної Азії.

Пань Хе

КИТАЙСЬКІ ПІАНІСТИ — ІНТЕРПРЕТАТОРИ ТВОРІВ Ф. ЛІСТА

Ран Не

CHINESE PIANISTS — INTERPRETERS OF THE WORKS OF F. LISZT

Генеza впровадження лістівських традицій у китайську піаністичну культуру розпочалася ще на початку ХХ ст., майже водночас із виникненням у Китаї європейських музичних осередків (найпотужнішого в Шанхаї), де працювали й виступали європейські музиканти. Серед них, насамперед, слід відзначити «піаністичного онука» Ф. Ліста — італійського піаніста, диригента і педагога Маріо Пачі (1878–1946), учня Дж. Сгамбаті, який, у свою чергу, вчився у Ф. Ліста. Ще в молоді роки цей музикант, навчаючись у Неаполітанській консерваторії, отримав спеціальну лістівську премію (1895).

З 1919 р. розпочалася багаторічна (до 1946 р.) музично-просвітницька діяльність М. Пачі в Шанхаї: як диригента сформованого ним симфонічного оркестру і як фортепіанного педагога — вихователя плеяди китайських піаністів старших поколінь. Серед учнів цього італійського педагога були Фу Цонг, Ву Їлі, Ву Лейі, Чжу Гуньі, Чжоу Гуангрень — музиканти, відомі далеко за межами Китаю не лише як виконавці, а й як видатні педагоги, члени журі різноманітних конкурсів.

Із започаткуванням у Китаї професійного фортепіанного академічного навчання (1920-ті — 1930-ті рр.) твори Ф. Ліста посіли вагоме місце в педагогічному і, згодом, у концертному репертуарі китайських піаністів.

Саме з виконанням творів європейських композиторів-романтиків пов'язане світове визнання багатьох китайських музикантів у другій половині ХХ — на початку ХХІ ст. Так, першою сходинкою Лю Шикуня до широкого визнання, ще за два роки до отримання II премії на Міжнародному конкурсі імені Чайковського, стала його участь у Міжнародному конкурсі імені Ф. Ліста в 1956 р., де він завоював спеціальний приз.

Інший всесвітньо відомий китайський піаніст, Хсу Фей-Пінг, володар Золотої медалі Міжнародного конкурсу піаністів імені Артура Рубінштейна в Ізраїлі (1983 р.), запам'ятований слухачам і членам журі своїм сенсаційним виконанням творів Сонати сі-бемоль мінор Ф. Шопена і «Тарантели» Ф. Ліста. Пізніше свої

віртуозні здібності цей музикант демонстрував під час виконання творів китайських композиторів, зокрема свого однолітка — Хуан Ан-Луна, чия фортепіанна музика рясніла технічними прийомами, спорідненими з лістівськими.

Один з найвідоміших і найпопулярніших піаністів сучасності, Ланг Ланг, свій перший контакт із західною музикою здійснив у два роки, коли переглядав одну з серій мультимедійного фільму «Том і Джері», що озвучувалася другою ррасодією Ф. Ліста. Саме ця музика спонукала малюка почати навчатися гри на фортепіано, що він і розпочав робити у трирічному віці. Серед найулюбленіших фортепіанних творів назвав п'ять композицій Ф. Ліста: Угорські ррасодії № 6 (її піаніст розучив і виконував у дев'ятирічному віці) і № 15, «Liebestraum № 3», «Ave Maria» (транскрипція шубертівського твору) і етюд «La Campanella» із циклу «Шість великих етюдів за Паганіні». До найвдалиших і найвразливіших інтерпретацій Ф. Ліста цим піаністом належать також Концерт для фортепіано з оркестром № 1 Es dur, Угорська ррасодія № 2, парафраза на теми В. А. Моцарта «Спогади про Дон Жуана» та ін. Показовою видається участь піаніста в концерті на честь 200-річчя Ф. Ліста, який транслювався в багатьох країнах світу.

Сенсаційній перемозі Лі Юнді в 2000 р. на Міжнародному конкурсі імені Ф. Шопена (наймолодший лауреат за всю історію конкурсу і перший, хто за 15 років отримав I премію, адже на двох попередніх конкурсах вона не присуджувалася нікому) передувало завоювання цим талановитим китайським піаністом роком раніше III премії на Міжнародному конкурсі імені Ф. Ліста в Утрехті (Нідерланди). Одним зі студійних альбомів, який записав цей музикант (2003), був альбом із творів Ф. Ліста. У декількох інших альбомах Лі Юнді поєднує записи творів Ф. Шопена і Ф. Ліста, отже твори угорського композитора посідають чільне місце в творчості цього музиканта.

Дебютними записами одного з найяскравіших молодих китайських піаністів Хайоу Джана став альбом із творів Ф. Ліста, який було зіграно для радіостанції DeutschlandRadio. Виконавець майстерно виконав Сонату сі мінор, «Фонтани вілли д'Есте» із циклу «Роки мандрів», «Траурну ходу» зі збірки «Поетичні та релігійні гармонії», п'єсу «Святий Франциск Асизький проповідує птахам» із «Двох легенд», а також «Угорську ррасодію» №2 в обробці Володимира Горовица.

Молодий китайський піаніст Чао Ванг є володарем Гран-прі Європейського фортепіанного конкурсу в Нормандії, на якому отримав також декілька додаткових премій, зокрема за найкраще виконання творів Ф. Ліста, премію Каваї та Приз глядацьких симпатій.

З когорти китайських піаністок неперевершеною за технічним виконанням лістівських опусів і водночас дуже переконливою в інтерпретаційному плані є Юджа Ванг, граючи, зокрема, Сонату сі мінор, обидва фортепіанні концерти, низку транскрипцій Ф. Ліста, майже постійно включаючи його твори до своїх програм.

Наведені приклади дозволяють стверджувати, що фортепіанна складова творчого спадку угорського митця є важливою складовою репертуару китайських піаністів ХХ — першої чверті ХХІ ст. Чимало здобутків китайських композиторів ХХ ст. також пов'язано із використанням у їхній творчій практиці лістівської стилістики, лістівських фактурних піаністичних прийомів, застосування лістівської кольористичної педалізації тощо.